

Skydda arbetsplatsen – med fokus mot mindre arbetsplatser och byggservice

Stölderna i byggsektorn är ett stort problem och man uppskattar att kostnaden för byggföretagen uppgår till 1,4-1,5 miljarder kronor varje år. Det är inte bara entreprenadföretag som drabbas utan stölderna drabbar hela byggsektorn: bygg, VVS, elektriker, plåtslagare med flera. Förutsättningarna att skydda en arbetsplats varierar mycket. I stora projekt finns det ekonomiska resurser att skydda arbetsplatsen på ett helt annat sätt än vad som går att skydda den mindre arbetsplatsen. Andra arbetsplatser kan vara svåra att skydda då det ofta rör sig om arbete i en pågående verksamhet, exempelvis renoveringar, andra servicearbeten med mera. Byggservice, VVS, el, med flera är också utsatta då servicebilarna drabbas av inbrott. Sveriges Byggindustrier FoU Syd har med stöd från SBUF tagit fram en handbok som fokuserar på hur du skyddar små och medelstora arbetsplatser samt hur servicebilar skyddas mot inbrott. De flesta av råden är givetvis tillämpbara även på stora arbetsplatser.

Bakgrund

Antalet stölderna som drabbar byggföretag, och andra entreprenörer i byggsektorn, ökar i Sverige varje år. Stölderna slår hårt mot byggsektorn, och många har blivit tvungna att vidta kostsamma åtgärder för att minska riskerna för att drabbas av dessa stölderna. Stölderna drabbar inte bara hårt ekonomiskt, utan även företagarna tidsmässigt, då man i vissa fall får förseningar i projekt på grund utav stölderna. Maskiner står still då skopor, rototiltar, diesel med mera har stulits. Vågarbeten som försenas då tjuven har stulit dyrbar mätutrustning, vibroplattor och andra viktiga maskiner. Ett stort problem är även skadegörelser som försenar projekt runt om i landet. Särskilt känsliga för stölderna och skadegörelser är de små och mellanstora företagen, en stöld här kan om det vill sig illa slå ekonomiskt mycket hårt mot företaget.

Vad stjåls i Sverige?

- **Byggmaterial, kablar, rör, byggställningar**
- **Handverktyg, både eldrivna och vanliga verktyg.**
- **Bilar och andra fordon**
- **Drivmedel, framförallt diesel men även bensin**
- **Entreprenadmaskiner, som hjullastare, grävmaskiner.**
- **Koppar (vanligen tak, rör och kablar).**
- **Vibroplattor av olika storlekar.**
- **Övrigt, datorer, mobiltelefoner, surfplattor med mera.**

Syfte och genomförande

Syftet är att öka det stöldförebyggande arbetet framförallt hos små och medelstora företag. Med stöd från SBUF och deltagande företag har handboken sammanställts av Corfitz Nelsson, Sveriges Byggindustrier och Magnus Rydhult, Crimestoppers. En rad andra kunniga personer har bidragit med värdefulla råd och tips.

Resultat

Beroende på arbetsplats och önskad säkerhet finns det en rad olika tekniska skyddsåtgärder som sammanfattas nedan. I handboken finns exempel på leverantörer samt ungefärliga prisbild.

- **Tanklös och tanksilar** – Skyddar mot slangning av diesel.
- **Vibrationslarm** – Kan fästas på maskiner, containrar, dieseltankar samt kan grävas ner i mark. Dessa larmar så fort någon exempelvis försöker göra åverkan på en container eller tank, klättrar upp på en maskin eller kör in på området.
- **Ljudbarriär** – Utsöndrar ett outhärdligt högt ljud av varierande frekvens som påverkar såväl hörsel som andra sinnen. Lämpliga för skydd av lager, containrar, bodar, fordon och kontor
- **Ljusbarriär** – Fungerar som ett stroboskop och förblindar tjuven vilket därmed försvårar eller omöjliggör tillgreppet. Företagadesvis för mörka miljöer som lager, containrar, bodar och kontor.
- **Dimbarriär** – En dimkanon eller dimgenerator fyller ett slutet utrymme med en ofarlig dimma på ett par sekunder. Dimman

är helt torr och skadar vare sig utrustning eller människor. Används för att skydda stationära anläggningar (kontor, bodar, lager etcetera.).

- **Kameraövervakning** – Är troligen det mest effektiva övervakningssättet och det finns en rad olika varianter med olika kostnadsbild.
  - GSM kameror som tar stillbilder när någon rör sig framför den och skickar dem till förvalt mobiltelefonnummer som ett MMS.
  - Kameror som när någon rör sig framför den skickar rörliga bilder till dator eller mobiltelefon, det finns varianter som använder GSM samt för WiFi eller LAN.
  - Kameror som kontinuerligt spelar in händelseförloppet.
  - Bevakningssystem med rörlig bild som är direktkopplade till larmcentral som kan vidta åtgärder som:
    - Via högtalarutrop säga till misstänkta att avlägsna sig.
    - Larma vaktbolag och polis samt löpande meddela den misstänktes position.
- **Lås** – Använd rätt lås till rätt applikation samt använd av försäkringsbolaget godkända lås. Gäller såväl hänglås som containerlås.
- **Mobila containrar** – Containrar som enkelt kan byggas ihop, tas ner och flyttas. Kan placeras på andra platser än traditionella containrar.
- **Spårsändare** - Med en spårsändare kan man följa den märkta utrustningen i realtid. Enheterna är små, under 10 cm långa. Kan användas för att skydda vibroplattor, entreprenadmaskiner samt byggmaterial.
- **Säkerhetsskåp** – Dyrbar utrustning (verktyg, mätutrustning, datorer etcetera.) bör förvaras inte bara i containrar utan även ges ett utökat skydd, till exempel ger ett säkerhetsskåp som svetsats eller bultats fast i containern ett mycket bra skydd.
- **Stöldmärkning** – Ny stöldmärkningsteknik med DNA bygger på unika koder i märkvätskan, som polis kan spåra till rätt ägare via en databas. Appliceras på ett par sekunder och håller i utomhusmiljö upp till 5 år. Lämpligt för alla typer av verktyg och material. Chipmärkning av en maskin eller ett verktyg är hållbart under hela livslängden och gör att stulet gods blir sökbart globalt för polisen direkt från väggkanten.
- **Traditionella skydd** som väktare, larm med mera finns givetvis också.

Allt handlar inte om tekniska skyddsåtgärder utan det handlar minst lika mycket om att rent organisatoriskt förebygga stölder.

- Gör alltid en riskanalys inför en etablering. Prata med närpolisen om brottsläget i området.
- Berätta aldrig om dyr utrustning på arbetsplatsen eller hur arbetsplatsen skyddas.
- Se över försäkringen, glöm inte att ha en separat försäkring för verktyg i bilar!
- Utse en person som håller i säkerhetsfrågor på företaget.
- Polisanmäl alla stölder och inbrottsförsök.
- Ha rutiner för hur verktyg och maskiner skall hanteras vid arbetsdagens slut.
- Skylta tydligt om att du vidtagit åtgärder – det avskräcker.

Slutsatser

Det finns gott om stöldförebyggande teknik på marknaden och det är de ekonomiska förutsättningarna och bedömd stöldrisk som får avgöra. Det handlar heller inte bara om att använda teknik utan det handlar också om att arbeta förebyggande med riskanalyser etcetera.

Tänk på detta

- ▶ **Kameraövervakning är trots allt mycket effektivt eftersom alla personer som vistas på en arbetsplats efter stängning är obehöriga. Kameror är dessutom flyttbara vilket gör att de kan användas i projekt efter projekt.**
- ▶ **Att se över de organisatoriska bitarna är ofta helt gratis och här är ett enkelt åtgärdspaket:**
  - Tydliga rutiner för riskanalys inför nya projekt och etableringar.
  - Tydliga rutiner om vad som gäller angående eventuella privatlån av företagets verktyg, maskiner med mera.
  - Tydliga rutiner för hur verktyg, maskiner och material skall hanteras vid arbetsdagens slut.
  - Upprätta inventarielistor.
  - Stöldmärk åtminstone elverktygen.
  - Prata med försäkringsbolaget angående självrisk- och premiereducering vid förebyggande åtgärder.
- ▶ **I mindre projekt, gå samman flera entreprenörer (bygg, el, VVS, plåt med flera) och se om ni kan åstadkomma en gemensam stöldskyddslösning istället för var för sig.**

Ytterligare information

Kontaktpersoner:

Corfitz Nelsson, Sveriges Byggindustrier Region Syd,
tel: 040-35 26 42, e-post: corfitz.nelsson@sverigesbyggindustrier.se

Litteratur:

- Skydda arbetsplatsen – med fokus mot mindre arbetsplatser och byggservice. Kan laddas hem från SBUFs webbplats www.sbuf.se (projekt 12863).

Internet:

www.sbuf.se